

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 6/2024, 13 LUTEGO 2024 © PISM

KOMENTARZ

Wzmocnienie fińskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa po wyborach prezydenckich

Kinga Dudzińska

Wybory prezydenckie w Finlandii – pierwsza tura 28 stycznia i druga 11 lutego – odbyły się w sytuacji zmiany przez to państwo perspektywy bezpieczeństwa na skutek pełnoskalowej agresji Rosji na Ukrainę. Po dwóch kadencjach odchodzi prezydent Sauli Niinistö wywodzący się z Koalicji Narodowej – niekwestionowany lider, który wprowadził kraj do NATO. Zastąpi go Alexander Stubb, który pokonał Pekkę Haavisto. Jego wygrana oznacza jeszcze silniejszą opozycję wobec Rosji. Wspólna ocena zagrożeń czyni z Finlandii coraz ważniejszego partnera Polski w zakresie bezpieczeństwa.

Jaki był kontekst wyborów?

Druga tura wyborów następcy Niinistö, który pełnił urząd prezydenta przez 12 lat, odbyła się między Alexandrem Stubbem (Partia Koalicji Narodowej) a Pekką Haavisto (niezależny, z poparciem Ligi Zielonych). Wzrost poczucia zagrożenia wśród Finów w związku z wojną na Ukrainie silnie determinował ich decyzje przy urnach, dając przewagę charyzmatycznemu przywódcy w sytuacji toczącego się konfliktu zbrojnego i z uwagi na bliskie sąsiedztwo Rosji. Ponieważ ustępujący prezydent cieszył się bardzo wysokim poparciem społecznym, a konstytucja zobowiązuje głowę państwa do współkreowania z rządem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, jego następcą stoi przed wyzwaniem wywierania podobnego wpływu na arenie międzynarodowej. Wojna była jednocześnie jednym z powodów, by Stubb – wcześniej m.in. premier – ponownie zaangażował się w politykę. Nie bez znaczenia pozostawały też takie okoliczności, jak kryzys migracyjny na granicy, wyzwania w polityce energetycznej czy działania w ramach NATO.

Dlaczego Alexander Stubb wygrał?

O zwycięstwie Stubba (ok. 52% głosów w drugiej turze) zadecydowały bardziej niuanse, aniżeli diametralne różnice między nim a konkurentem. W debacie wyborczej Stubb sprzeciwiał się poborowi kobiet do wojska, co popierał Haavisto, pozytywnie zapatrywał się z kolei na dyslokację i transport broni nuklearnej w Finlandii w ramach współpracy z USA, przeciwko czemu oponował jego rywal. Przegrana centrolewicowego kandydata związanego z Ligą Zielonych potwierdziła postępującą polaryzację społeczną, jako że Stubb w drugiej turze przejął zapewne głosy zwolenników partii prawicowych, zbliżonych programowo do rządzącej Koalicji Narodowej. Potwierdza to sukcesywny wzrost poparcia dla Partii Finów o proveniencjach nacjonalistycznych, która obecnie zyskuje w sondażach (popiera ją ok. 18% Finów). W drugiej turze Stubb zyskał prawdopodobnie głosy skrajnych wyborców, o konserwatywnych poglądach.

KOMENTARZ PISM

Jaki wpływ wynik wyborów może mieć na politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Finlandii?

Choć stanowiska obu kandydatów w kwestiach polityki zagranicznej nie różniły się znacząco, Stubb jest postrzegany przez opinię publiczną jako „jastrząb”, wyróżniający się bardziej krytycznym i stanowczym podejściem do Rosji. Zapowiadał, że nie będzie utrzymywał jakichkolwiek relacji z prezydentem Władimirem Putinem, dopóki rosyjskie wojska nie wycofają się z Ukrainy. Zapewniał też o kontynuowaniu udzielania temu państwu silnego i wielowymiarowego wsparcia – od dozbrajania ukraińskiej armii, przez pomoc humanitarną, po utrzymywanie Ukrainy wysoko na liście priorytetów unijnej i międzynarodowej polityki.

Stubb deklaruje jednocześnie zaangażowanie Finlandii w ramach NATO i działania na rzecz wzmocnienia wschodniej flanki Sojuszu, popiera też obecność amerykańskich żołnierzy na terytorium kraju. Wspiera ponadto zaangażowanie Finlandii na forum UE, zwłaszcza wzmocnianie jej aktywnej polityki wschodniej, migracyjnej i ochrony granic zewnętrznych UE. Wiąże się to z działaniami hybrydowymi Rosji – wywoływaniem kryzysu migracyjnego na granicy.

Jakie znaczenie ma wygrana Stubba dla Polski?

Wygrana Stubba oznacza kontynuację proeuropejskiego i sojuszniczego kierunku w polityce zagranicznej Finlandii. Fińskie stanowisko będzie ostrzejsze niż za prezydentury ustępującego Niniisto, który jeszcze przed 2022 r. utrzymywał dobre relacje z Władimirem Putinem. Sprzyja to zacieśnianiu współpracy fińsko-polskiej, szczególnie jeśli chodzi o unijną politykę wobec Rosji, politykę migracyjną i wypracowywanie wspólnej odpowiedzi na zagrożenia w cyberprzestrzeni oraz wzmocnianie wschodniej flanki NATO – gdzie kooperacja państw frontowych jest i będzie niezbędna. Polska ma też w Finlandii ważnego partnera w zakresie wspierania Ukrainy. Istotna będzie też perspektywa bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie w regionie Morza Bałtyckiego, czyli rozwój sieci elektroenergetycznych, zadbanie o ich stabilność, a także zwiększenie mocy wytwórczych, czemu ma służyć rozbudowa farm wiatrowych czy inwestycja w projekty jądrowe. Coraz ważniejsza będzie też ochrona infrastruktury krytycznej i przeciwdziałanie rosyjskim działaniom hybrydowym.